

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Olsztynie**

Olsztyn, dnia 19 listopada 2009 r.

**Pan
Stanisław Piłat
Powiatowy Lekarz Weterynarii
w Giżycku**

P/09/110 LOL-410-28-04/2009

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹ (zwanej dalej „ustawą o NIK”), Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie skontrolowała w Powiatowym Inspektoracie Weterynarii w Giżycku (dalej PIW) realizację programu zwalczania choroby Aujeszkyego u świń (dalej program AD), na terenie powiatu giżyckiego w latach 2008 – 2009 (do 30 września).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 30 października 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli, pozytywnie z nieprawidłowościami ocenia działania PIW w zakresie realizacji programu AD.

PIW przy planowaniu realizacji programu AD nie korzystał z urzędowego rejestru podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną, w zakresie określonym w art. 11 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczania chorób zakaźnych zwierząt², gdyż dane w nim zawarte, w zakresie ilości stad świń oraz ilości świń, nie odzwierciedlały stanu faktycznego, w tym tak istotnych danych jak podział świń na grupy technologiczne, tj. prosięta, warchlaki, tuczniki, lochy i knury oraz typ produkcji stada, tj. stada zarodowe, towarowe i o pełnym cyklu produkcyjnym.

W związku z powyższym, oraz wytycznymi Wojewódzkiego Inspektoratu Weterynarii, PIW przyjął dane z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701, ze zm.

² Dz. U. z 2008 r. Nr 213, poz. 1342

(ARiMR), tj. 509 stad i 164.116 sztuk świń (bez pomniejszenia o stada puste, których stwierdzono 227). Założenie przez PIW, iż w stadach pustych, wykazanych przez ARiMR, mogą być utrzymywane świny okazało się założeniem słusznym, gdyż po I próbkobranii krwi i dokonanej w maju 2009 r. ostatecznej weryfikacji stwierdzono, iż na terenie powiatu giżyckiego było 371 stad świń, tj 72,9% liczby stad świń zarejestrowanych w ARiMR, zaś liczba świń wyniosła ogółem 48.652 sztuki, tj. tylko 29,6% liczby świń zarejestrowanych w ARiMR.

Tak duże rozbieżności w powyższych danych, wskazują na konieczność zacieśnienia współpracy pomiędzy PIW, a Biurem Powiatowym ARiMR w zakresie określenia właściwej ilości stad i sztuk świń w rejestrach prowadzonych przez ARiMR. Poza tym PIW pomimo zweryfikowania danych o ilości stad i ilości świń po I próbkobranii, od sierpnia 2008 r. nie podjął żadnych działań celem ujednolicenia tych danych w obu instytucjach, pomimo uprawnień wynikających z art.29 ust.2 pkt 1 oraz art.32 ust.1 ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt³.

Zastrzeżenia NIK budzi fakt nie egzekwowania od podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną, powiadamiania PIW o likwidacji produkcji świń oraz o każdej zmianie stanu prawnego i faktycznego związanego z prowadzeniem tej działalności, do czego zobowiązywał ww. podmioty zapis art. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt⁴.

NIK pozytywnie ocenia terminowość i prawidłowość pobierania próbek krwi od świń w poszczególnych etapach próbkobrania pomimo stwierdzenia w jednym przypadku pobrania 2 próbek mniej niż wynikało to z programu AD. PIW prowadził w wersji elektronicznej, rejestr wykonania I, II i III próbkobrania oraz od lipca 2009 r. monitoring stad urzędowo wolnych od wirusa choroby Aujeszkiego i stad wolnych od wirusa choroby Aujeszkiego. Badaniami w I próbkobranii objęto ogółem 371 stad oraz 2.211 sztuk świń. Pozostałe dwa próbkobrania obejmowały odpowiednio 343 stada i 3.473 sztuki oraz 254 stada i 4.024 sztuki świń. Ponadto w ramach prowadzonego monitoringu zbadano 69 stad i 335 sztuk świń (do końca 30 września 2009 r.).

PIW nie poniósł żadnych kosztów związanych z wizytami w stadach, w których wcześniej zlikwidowano produkcję gdyż wizyty były powiązane z pobieraniem prób w innych stadach zlokalizowanych w tych samych miejscowościach

³ Dz. U. z 2008 r. Nr 204, poz. 1281 ze zm.

⁴ Dz. U. z 2008 r. Nr 213, poz. 1342.

Izba ocenia pozytywnie działania PLW związane z nadzorem nad przemieszczeniem świń ze stada: zakażonego oraz znajdującego się w obszarze zapowietrzonym, do rzeźni znajdującej się na terenie powiatu giżyckiego.

Negatywnie natomiast ocenia się, nie wyegzekwowanie przez PLW od urzędowego lekarza weterynarii nadzorującego rzeźnię w Giżycku, niezwłocznego sporządzania zbiorczych zestawień świadectw zdrowia zwierząt skierowanych do uboju w ww. rzeźni.

Także na negatywną ocenę NIK, zasługuje nadzór PIW nad przemieszczaniem świń w stadach zarodowych oraz w stadach o pełnym cyklu produkcyjnym wolnych od AD, w których dokonywano przemieszczeń trzody chlewnej już od początku 2008 r., a PIW dopiero od stycznia 2009 r., zaczął wydawać świadectwa zdrowia przemieszczanym sztukom świń oraz przekazywać odpowiednie informacje z tym związane powiatowym inspektoratom weterynaryjnym.

Prawidłowe były natomiast działania podejmowane przez PIW związane z nadzorem nad zasiedlaniem stad, po uprzedniej ich likwidacji.

Wydatki poniesione na realizację programu AD w latach 2008-2009 (do 30 września) w PIW wyniosły ogółem 197.862,91 zł (w 2008 r. – 146.467,92 zł i w 2009 r. – 51.394,99 zł). W powyższych wydatkach uwzględniono ilość: pobranych i zbadanych prób krwi, szczepień zwierząt, zakupionych szczepionek oraz kwoty odszkodowania za poddane ubojowi lub zabite zwierzęta a także wypłacone wynagrodzenia dla osób wyznaczonych do realizacji programu AD. Zgodnie z zakładowym planem kont, wszystkie wydatki dotyczące programu zostały prawidłowo zaksięgowane w ewidencji księgowej.

Kontrola wykazała, że zgodnie z art. 16 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej⁵ osoby do wykonywania czynności przewidzianych w programie AD tj. do pobierania próbek krwi od świń oraz do czynności pomocniczych (poskramianie zwierząt i prowadzenie dokumentacji) zostały wyznaczone przez PLW w drodze decyzji administracyjnych, z którymi następnie zawarte zostały odpowiednie umowy w których określono wysokość i warunki wynagrodzenia.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia:

- brak w dokumentacji PIW potwierdzenia, czy wyznaczone osoby spełniały wymagania określone w §. 2 pkt 1 i § 3.1 pkt 3 w związku z § 3 pkt 4 rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 22 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu czynności

⁵ Dz. U. z 2007 r. Nr 121, poz. 842 ze zm.

wykonywanych przez osoby niebędące pracownikami Inspekcji Weterynaryjnej oraz kwalifikacji tych osób⁶,

- nie zwrócenia przez PIW uwagi na fakt, iż jeden z lekarzy weterynarii po podpisaniu umowy, jak z osobą fizyczną, na realizację programu AD, nie wykonywał tych czynności sam (pomimo takiego zapisu w umowie), a zlecał wykonanie ich swemu podwładnemu pracującemu w jego zakładzie weterynaryjnym,
- opracowanie, dopiero w trakcie kontroli NIK, wykazu osób wyznaczonych do wykonywania czynności w imieniu PLW, zgodnie z art. 16 ust. 4 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej⁷.

PIW prowadził księgi, zawierające informacje o chorobach zakaźnych zwierząt podlegających:– notyfikacji w Unii Europejskiej,– obowiązkowi zwalczania, – obowiązkowi rejestracji, wymienione w § 1 pkt.3a rozporządzenia z dnia 25 listopada 2005 r. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie zakresu, sposobu i terminów przekazywania informacji o występowaniu chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania i rejestracji oraz o wynikach monitorowania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych, a także związanej z nimi odporności na środki przeciwdrobnoustrojowe⁸. Jednakże w księdze zawierającej informacje o chorobach zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi rejestracji brak było danychdotyczących: - numeru stada, - liczby zwierząt poddanych ubojowi lub zabitych oraz poddanych testom lub badaniom diagnostycznym.

PIW terminowo przekazywał do WLW miesięczne sprawozdania, w których wykazywał do końca 2008 r. jedynie liczbę stad zakażonych i w obszarze zapowietrzonym, nie podając liczby stad i świń seronegatywnych i potencjalnie wolnych od wirusa choroby Aujeszkiego. Taki stan w sprawozdaniach wynikał z faktu, iż po I i II próbkobraniu PLW nie nadał decyzją statusu stadom, pomimo iż taki obowiązek wynikał z programu AD. Decyzje te PLW wydawał dopiero od stycznia 2009 r. z opóźnieniem od 1 do 3 miesięcy, od dnia otrzymania z Zakładu Higieny Weterynaryjnej sprawozdań z badań III próbkobrania.

Poza tym w trzech ostatnich miesiącach 2008 r. PIW nie wykazywał w sprawozdaniach, przewidzianych do szczepienia ilości stad zakażonych i w obszarze zapowietrzonym, a także nie ujął w miesiącu listopadzie i grudniu 2008 r. ilości stad i sztuk zaszczepionych.

⁶ Dz. U. Nr 89, poz. 860 ze zm.

⁷ Dz. U. z 2007 r. Nr 121, poz. 842.

⁸ Dz. U. z 2005 Nr 242 poz. 2045 ze zm.

NIK negatywnie ocenia unormowania i egzekwowanie zawartej przez PLW w dniu 15 maja 2009 r. umowy z firmą dokonującą dezynfekcji. Pomimo zapisów w umowie brak było zleceń PLW na wykonanie dezynfekcji po zlikwidowanych stadach, a protokoły z przeprowadzonej dezynfekcji nie były potwierdzone przez właścicieli obiektu. Zawarto w niej także niekorzystny zapis dla budżetu PIW, polegający na tym, iż firma dokonująca dezynfekcje, mogła sama ustalać stawkę za usługę w wysokości nie mniejszej niż 65 zł za godzinę.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Podjęcie współpracy z ARiMR celem ujednolicenia danych w zakresie ilości trzody chlewnej w stadach na terenie powiatu giżyckiego.
2. Wyegzekwowanie od lekarza weterynarii nadzorującego rzeźnię w Giżycku, przekazywania PLW zbiorczych zestawień świadectw zdrowia świń, poddawanych ubojowi w tej rzeźni.
3. Zwiększenie nadzoru nad przemieszczeniami świń pomiędzy stadami na terenie powiatu giżyckiego.
4. Uzupełnienie prowadzonej dokumentacji osób wyznaczonych do realizacji programu AD o potwierdzenia spełniania przez nich stawianych wymagań prawnych.
5. Podjąć działania w celu zmiany zapisów w umowie dotyczący stawki godzinowej za wykonanie usługi przez firmę dokonującą dezynfekcji, na bardziej korzystne dla PIW.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie, na podstawie art. 62 ust.1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu ich realizacji, lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały, właściwej komisji NIK.

Z poważaniem